

Anmälningar mot Skatteverket, skattekontoret i Halmstad, om handläggningen av taxeringsärenden m.m.

Anmälningarna

Dnr 5681-2006

I en anmälan, som kom in till JO den 5 december 2006, framförde AA, som ombud för Galiot International AB (Galiot) och för BB, klagomål mot Skatteverkets agerande under en skatterevision och i samband med omprövning av beslut. Av anmälan framgick i huvudsak följande. Skatteverket beslutade i april 2005 att genomföra en skatterevision av Galiot. Som en följd av revisionen beslutade Skatteverket dels om vissa beskattningsändringar för Galiot, dels att höja BB:s taxerade inkomst. Galiot och BB överklagade Skatteverkets beslut och begärde anstånd med betalning av den tillkommande skatten. Både Galiot och BB beviljades sedermera begärt anstånd.

Enligt anmälan hade Skatteverkets handläggare, CC vid skattekontoret i Halmstad, från det att beslutet om revision fattades åsidosatt flera förvaltningsrättsliga regler som gällt för handläggningen, nämligen rätten till partsinsyn, skyldigheten att kommunicera vissa uppgifter som besluten i ärendena sedermera baserades på, skyldigheten att motivera beslut, skyldigheten att beakta objektivitetsprincipen samt skyldigheten att beakta jävsreglerna. När det gäller skyldigheten att motivera beslut framhölls i anmälan särskilt att det av beslutet rörande BB taxeringsåret 2005 inte framgick om det var fråga om skönstaxering eller inte.

Dnr 4782-2007

I en skrivelse, som kom in till JO den 18 oktober 2007, framförde AA klagomål mot främst CC:s handläggning av olika ärenden, som hade samband med Galiot och BB, rörande DD. Enligt AA hade CC även i dessa ärenden brutit i sin skyldighet att bereda den skattskyldige insyn i och tillgång till samtliga handlingar som tillförts ärendena. Bl.a. hade en förfrågan till skattemyndigheten i Ryssland delvis undanhållits DD. Vid en ”fullskalig” genomgång av handlingarna i DD:s ärenden upptäcktes vidare flera handlingar som inte tidigare hade sänts över till DD. AA uppgav också att det tagit för lång tid – fyra månader – att fatta beslut i en fråga om anstånd med betalning samt att CC hade underlåtit att dokumentera en av annan myndighet lämnad uppgift om att BB och DD var bröder.

Uppgiften kom att ligga till grund för ett beslut om upptaxering på grund av ett s.k. förbjudet lån. Den aktuella uppgiften kommunicerades inte heller med DD innan beslut fattades.

AA klagade också på Skatteverkets akthantering, att beslutet rörande förbjudet lån var bristfälligt motiverat samt att det förelegat jäv för CC och att hon brustit i objektivitet vid handläggningen.

Utredning

Dnr 5681-2006

Skatteverket anmodades att yttra sig över vad som hade anförts i anmälan om partsinsyn samt över påståendena om bristande kommunicering, beslutsmotivering och jäv. I remissvaret anförde Skatteverket, genom skattedirektören EE, bl.a. följande. (De i remissvaret omnämnda yttrandena har utelämnats.)

Utredning

Skatteverket har inhämtat yttrande från Skatteverkets Västra region. Till regionens yttrande har fogats yttrande från skattekontor 1, Göteborg, se bilagor. Av yttrandet framgår bl.a. följande.

Skatteverket beslutade den 4 april 2005 om revision i bolaget Galiot International AB. Det som framkom vid revisionen föranledde Skatteverket att den 18 juli respektive den 12 juli 2006 meddela omprövningsbeslut rörande taxeringarna för Galiot och BB. Omprövningsbesluten fattades i skattenämnd efter föredragning av CC. CC deltog inte i beslutet.

Galiot och BB överklagade besluten och begärde anstånd med att betala den skatt som påförts genom omprövningsbesluten. I oktober 2006 beslutade Skatteverket att inte medge anstånd enligt begäran. Skälet till detta var att klagandena inte ställde säkerhet för skattebeloppen. Besluten fattades av CC. Efter överklagan omprövade Skatteverket besluten och medgav anstånd utan krav på säkerhet.

Partsinsyn

Den 17 augusti 2005 begärde ombudet för BB partsinsyn hos Skatteverkets kontor i Halmstad. Skatteverket tillhandahöll handlingarna i ärendet med undantag av handlingar som krävde en sekretessprövning och därför inte kunde lämnas ut omedelbart. Ombudet fick ta del av de pärmar i vilka handlingarna förvarades och kopierade själv materialet. Det ”excelark” som handläggaren använde som stöd vid partsinsynen lämnades inte ut med hänvisning till att det utgjorde arbetsmaterial. Slagremсор som utvisade summering av posterna i kontantberäkningen tillhandahölls inte heller. Handläggaren förklarade dock hur utgiftsposterna i kontantberäkningen hade beräknats.

Den 19 september 2005 lämnade handläggaren ut ytterligare handlingar till ombudet. Handläggaren hade inte antecknat vilka handlingar som kopierats av ombudet vid partsinsynen den 17 augusti 2005 vilket förklarar handläggarens reservation i e-postmeddelandet den 22 september 2005 samt den komplettering av ytterligare handlingar som gjordes den 11 oktober 2005.

Uppgifterna avseende Eurocard var inte tillförda ärendet vid partsinsynen den 17 augusti 2005, mer än de betalningar som skett till Eurocard genom bankkontot för BB. Underlagen från Eurocard tillfördes ärendet först den 29 november 2005 i samband med den muntliga genomgången av revisionen på HBH Consultants KB kontor.

Av anmälan till JO framgår inte vilka handlingar och uppgifter i granskningspromemorian daterad den 21 februari 2006 som enligt ombudet inte tidigare tillhandahållits av Skatteverket. De uppgifter i granskningspromemorian och om-

prövningsbeslutet daterat den 12 juli 2007 som inte tillhandahållits med anledning av partsinsynen den 17 augusti 2005 har inte varit tillförda ärendet vid denna tidpunkt.

Med anledning av ombudets begäran om partsinsyn den 10 och 11 oktober 2006 översände handläggaren de handlingar som då var tillförda ärendena.

Kommunicering

Skatteverkets revisionspromemoria för Galiot och granskningspromemoria för BB är upprättade den 1 februari respektive den 20 februari 2005. Med anledning av att Skatteverket erhöll uppgiften om Solaria Ltd från Ryssland först den 3 maj 2005 nämndes inte uppgiften i promemoriorna. Övriga handlingar vars uppgifter tillförts ärendena bifogades med promemoriorna som översändes till klagandena.

Promemoriorna med beskattningsförslag låg till grund för de omprövningsbeslut som därefter fattades i skattenämnd den 12 juli respektive den 18 juli 2006. Omprövningsbesluten överensstämmer också med de beskattningsförslag som presenterats i promemoriorna.

Uppgiften om Solaria Ltd har enligt handläggaren inte haft någon betydelse för beskattningsfrågan i de aktuella ärendena och har av den anledningen inte kommunicerats de klagande.

Jäv

Klagandena har anfört att uttalanden från handläggaren och åtgärder som vidtagits i ärendet visar att det föreligger en djup konflikt mellan handläggaren och klagandena och att handläggaren därmed är jävig.

Handläggaren kan inte påminna sig om att hon vid sammanträffande med FF den 17 augusti 2005 yttrat sig i enlighet med vad FF påstått.

Däremot har handläggaren uttalat att hon behövde arbetsro för att kunna koncentrera sig på handläggningen av anståndsärendena och för att hinna bli klar med dessa i tid.

Handläggaren uppger sig inte ha upplevt att det förelegat någon konflikt med ombudet för BB och har varken pratat eller sammanträffat med någon företrädare för Galiot eller med BB.

Bedömning

Partsinsyn

Enligt reglerna om partsinsyn i 16 § förvaltningslagen (1986:223), FL, har part i ett ärende rätt att ta del av det som tillförts ärendet.

Ordet ”tillförts” är inte att fatta bokstavligen på det viset att varje handling som faktiskt finns i akten skall anses tillförd ärendet. En part som hos en myndighet begär att få ta del av akten kan således inte göra anspråk på att allt som förvaras i denna utan vidare skall visas upp (se Hellners, Malmqvist Kommentar till förvaltningslagen s. 168).

När en part begär partsinsyn finns det inget krav på att framställningen ska behandlas genast. När ett ärende, som i detta fall, är mycket omfattande kan handläggaren behöva viss tid för att bedöma vad som tillförts ärendet och vad som eventuellt omfattas av sekretess. En sådan framställning ska dock handläggas i enlighet med de allmänna reglerna om myndigheters serviceskyldighet och ärendehandläggning i 4 och 7 §§ FL.

Av utredningen i ärendet framgår inte annat än att handläggaren vid tidpunkterna för begäran om partsinsyn tillhandahållit de handlingarna som då varit tillförda ärendena. Skatteverket anser inte att det kan riktas någon kritik mot handläggningen i detta hänseende.

Kommunicering

Enligt 17 § förvaltningslagen (1986:223), FL, får ett ärende inte avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som tillförts ärendet genom någon annan än honom själv och han har fått tillfälle att yttra sig över den, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Enligt punkten 1 i nämnda bestämmelse får dock myndigheten avgöra ärendet utan att så har skett om avgörandet inte går parten emot, om uppgiften saknar betydelse eller om åtgärderna av någon annan anledning är uppenbart obehövliga.

Skatteverket konstaterar att uppgifterna om Solaria Ltd inte kommunicerats med klaganden innan Skatteverket meddelade omprövningsbesluten. I förevarande fall har revision genomförts i bolaget. De belopp med vilka Skatteverket beslutat ändra taxeringen för bolaget stämmer helt överens med de beskattningsförslag som anges i revisionspromemorian. Höjningarna är huvudsakligen hänförliga till avdrag för kostnader för Rus Service Ltd. Revisionspromemorian har kommunicerats med bolaget. Efter det att revisionspromemorian upprättats har Skatteverket erhållit de i detta ärende aktuella uppgifterna om Solaria Ltd. Dessa uppgifter har inte i sig påverkat höjningen av bolagets taxeringar. Den uteblivna kommunikationen har därmed inte haft någon betydelse för utgången i beskattningsfrågan.

Uppgifterna om Solaria Ltd har dock som en ny omständighet tagits med i skälen till omprövningsbesluten. Detta kan såklart ge anledning att ifrågasätta om inte klagandena borde ha beretts tillfälle att yttra sig över uppgifterna. Klagandena har dock överklagat omprövningsbesluten och i överklagandet framhålls bl.a. att uppgifterna om Solaria Ltd är en ny omständighet, som verket skulle ha kommunicerat med klaganden innan beslut fattades. Frågan om kommunikeringen kommer således eventuellt att bli föremål för länsrättens bedömning och verket avstår därför från att här ta ställning i frågan.

Beslutsmotivering

Skatteverket delar klagandens uppfattning att det är svårt att förstå om beslutet för taxeringsår 2005 är ett beslut om skönstaxering eller inte. Enligt Skatteverkets mening får dock motiveringen anses så klar att det går att förstå innebörden av beslutet och de omständigheter som föranlett det.

Jäv

Enligt 11 § första stycket 5 FL är den som ska handlägga ett ärende jävig om det finns någon omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för hans opartiskhet i ärendet. Enligt 12 § FL får den som är jävig inte delta i handläggningen av ärendet.

Klagandena har anfört att det föreligger en djup konflikt mellan dem och handläggaren. Den aktuella handläggaren är av en annan åsikt. Det råder alltså olika uppfattningar i frågan. Det har dock enligt Skatteverkets mening i utredningen inte framkommit något som tyder på att omständigheterna varit sådana att det finns skäl att ifrågasätta handläggarens objektivitet och opartiskhet vid handläggningen av ärendena.

Enligt Skatteverkets bedömning innebär inte heller det förhållandet att handläggaren reviderat Galiot och utrett ärendena samt fattat beslut till nackdel för de klagande att handläggarens opartiskhet rubbats och att det förelegat hinder för handläggaren att delta i handläggningen av ärendena i övrigt.

AA yttrade sig över remissvaret.

Dnr 4782-2007

Skatteverket anmodades att yttra sig över vad som hade anförts i anmälan om partsinsyn samt över påståendena om bristande dokumentation och långsam handläggning av DD:s begäran om anstånd med betalning. I remissvaret anförde Skatteverket, genom skattedirektören EE, bl.a. följande. (De i remissvaret omnämnda yttrandena har utelämnats.)

Utredning

I Skatteverkets utredning har bl.a. yttranden inhämtats från Skatteverket, västra regionen. Av regionens yttrande framgår i huvudsak följande.

Partsinsyn

Ombudets begäran om partsinsyn daterad den 11 oktober 2006 ledde till att Skatteverket lämnade ut en delvis maskerad kopia av en förfrågan som Skatteverket gjort till en rysk skattemyndighet. Förfrågan är daterad den 6 juli 2005 och inte den 14 juli 2005. Anledningen till maskeringen var att Skatteverkets handläggare bedömde att handlingen inte hade tillförts DD:s ärende, d.v.s. inte tillhörde ett ärende där DD var part utan tillhörde ett ärende mellan Skatteverket och en rysk skattemyndighet.

I samband med ombudets begäran om partsinsyn i februari 2007 sände Skatteverket en fråga till den ryska myndigheten om uppgifterna som erhållits kunde lämnas ut. Skatteverket har ännu inte erhållit något svar på denna förfrågan.

Bristande dokumentation

Skatteverkets handläggare hade muntligen fått upplysningar om att BB och DD var bröder. Någon skriftlig dokumentation om detta finns inte.

Skatteverket har i ett omprövningsbeslut av den 28 november 2006 ändrat sitt tidigare beslut av den 11 maj 2006 avseende DD.

Långsam handläggning

Begäran om anstånd med betalning av inkomstskatten avseende taxeringsåret 2006 inkom till Skatteverket den 7 november 2006. Begäran inkom innan debiteringsbeslut var fattat. I avsaknad av debiteringsbeslut fanns det ingen möjlighet att bevilja anstånd med betalningen. Debiteringen skedde först i december månad. I ett beslut av den 6 mars 2007 beviljades DD anstånd. Regionen medger att beslutet hade kunnat meddelas tidigare. Samtidigt har det fattats innan skattens förfallodag den 12 mars 2007, varför dröjsmålet inte föranlett någon rättsförlust.

Huvudkontoret har under utredningen varit i kontakt med skattekontoret i Halmstad och skattekontor 1 Göteborg. Akter som är aktuella i ärendet rörande DD har också lånats in.

Av huvudkontorets utredning har framkommit följande.

Vid tidpunkterna för begäran om partsinsynen den 11 oktober 2006 och den 15 februari 2007 är främst följande ärenden nu av intresse.

Dnr	Tax. år	Avser	SKV:s beslut
114 298755-06/5472	2003	Omprövning – förbjudet lån	060511
114 382704-06/5481	2003	Överklagande inkommet 060607	061128 bifall
114 588582-06/5472	2006	Grundbeslut – inkomst av tjänst	060927
114 690867-06/5481	2006	Överklagande inkommet 061108	061227 över- lämnat till LR

114 690886-06/5313	2006	Anstånd med inb. av skatt ink. 061108	070306 bifall
--------------------	------	---	---------------

Begäran om partsinsyn oktober 2006

Det enda ärende avseende DD som pågick i oktober 2006 var överklagandet av 2003 års omprövningsbeslut. Grundbeslutet för 2006 var avslutat och överklagandet hade ännu inte inkommit.

Begärda handlingar rörande DD översändes till ombudet den 16 oktober 2006.

Ombudet har till JO uppgett att en förfrågan till en rysk myndighet daterad den 14 juli 2005 inte lämnades ut efter begäran om partsinsyn i oktober 2006.

Skatteverkets förfrågan till den ryska myndigheten är daterad den 6 juli 2005 och inte den 14 juli 2005. En möjlig orsak till att Ryssland har angett den 14 juli kan vara att handlingen kan ha kommit in till den ryska myndigheten den 14 juli.

När begäran om partsinsyn kom in i oktober 2006 hade uppgifter ur svaret från handräckningen ännu inte tillförts DD:s ärende (2006 års taxering). Således var inte heller Skatteverkets förfrågan till Ryssland tillförd ärendet. Detta bekräftas av att grundbeslutet av den 26 september 2006 inte omfattar några uppgifter från den ryska myndigheten samt att deklaraationsakten saknar handlingar avseende handräckningsärendet.

Av ombudets skrivelse till JO framgår vidare att material rörande en fastighet som DD köpt, en årsvärdepappersförteckning från en bank samt en insättning som gjordes i samband med en fastighetsförsäljning inte heller lämnades ut vid detta tillfälle.

Vid utredningen har framkommit att Skatteverket hade begärt in handlingarna avseende fastigheten genom ett så kallat tredjemansföreläggande. De begärda handlingarna inkom till Skatteverket först den 1 respektive den 14 december 2006, d.v.s. efter den tidpunkt begäran om partsinsyn besvarats.

Vad gäller insättningen framgår det inte vilken insättning som ombudet avser. Möjligen kan det vara en insättning som inte tillförts just DD:s ärende, trots att DD:s namn förekom på handlingen. Eftersom flera av personerna som är aktuella i utredningen hade ett nära samarbete med regelbundna transaktioner, kan handlingen vara tillförd någon annan persons ärende.

Årsvärdepappersförteckningen har inte tillförts DD:s ärende.

Begäran om partsinsyn februari 2007

Vid den partsinsyn, som efter begäran i februari 2007, genomfördes under flera dagar i mars och april 2007 fick ombudet tillgång till samtliga handlingar som tillförts ärendena.

Bedömning

Partsinsyn

Enligt 16 § förvaltningslagen (1986:223), FL, har den enskilde i egenskap av part i ett ärende som huvudregel rätt att ta del av det som har tillförts ärendet.

Insynsrätten gäller allt som har tillförts ärendet, oavsett om det är fråga om allmänna handlingar eller inte. Detta innebär att part har rätt att ta del av t.ex. uppgifter som myndigheten antecknat enligt 15 § FL. Det avgörande är, som framgår av lagtexten, om materialet har tillförts ärendet eller inte.

Bestämmelsen i 16 § FL torde endast gälla pågående ärenden. Detta hindrar inte att en rätt till partsinsyn kan finnas också efter det att ett ärende har avslutats. I vilken utsträckning en sådan rätt finns får avgöras med ledning av praxis och allmänna rättsgrundsatser. Den som har beaktansvärda motiv för sin begäran bör anses ha en sådan rätt, se bl.a. Hellners och Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, s. 164 f.

När ombudet begärde partsinsyn i oktober 2006 var endast ärendet rörande 2003 års taxering öppet. Ombudet erhöll dock partsinsyn även i de ärenden rörande 2006 års taxering som då var avslutade.

Vid en genomgång av ärendet avseende 2006 års taxering bekräftas uppgiften om att bygghandlingarna inkom först den 1 respektive den 14 december 2006, d.v.s. efter partsinsynen i oktober 2006. Det framgår inte heller att några uppgifter som inhämtats via handräckning från Ryssland har tagits in i ärendet vid denna tidpunkt.

Av Skatteverkets utredning har inte annat framkommit än att ombudet vid partsinsyn i oktober 2006, fått ta del av de handlingar och uppgifter som vid den aktuella tidpunkten hade tillförts DD:s ärenden. Ett undantag är dock uppgiften om släktskapet mellan DD och BB, se vidare nedan. Enbart det förhållande att DD:s namn förekommer på en handling som återfinns i en annan persons ärende, innebär inte att handlingen ska ingå i DD:s ärenden.

Vid den partsinsyn som genomfördes efter begäran i februari 2007, fick ombudet tillgång till samtliga handlingar som tillförts ärendena.

Bristande dokumentation

Av 15 § FL framgår att uppgifter som en myndighet får på annat sätt än genom en handling och som kan ha betydelse för utgången i ärendet ska antecknas av myndigheten, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

Dokumentationsskyldigheten innebär att muntliga uppgifter omgående ska antecknas på handling som hör till eller förs till ärendet i fråga. Vidare kan den som lämnar uppgifter till en myndighet och samtidigt uppger sitt namn, inte räkna med att uppgifterna eller namnet hemlighålls för den som uppgifterna avser.

Av utredningen i ärendet avseende 2003 års taxering framgår att uppgifterna som muntligen lämnades till Skatteverket om släktförhållandet mellan DD och BB, haft en avgörande betydelse för skatteärendets utgång. Uppgifterna skulle således omgående ha dokumenterats genom en tjänsteanteckning. Eftersom uppgiftslämnaren inte var anonym, skulle även namnet på densamme ha dokumenterats.

Om tjänsteanteckning upprättats skulle den rätteligen ha förvarats i akten för omprövningsärendet som avslutades den 11 maj 2006. Handlingen skulle vidare – utan hinder av sekretess – i sin helhet ha lämnats ut vid partsinsynen hösten 2006.

Ett av syftena med skyldigheten att dokumentera och rätten till partsinsyn är att den enskilde ska ha möjlighet att bemöta ett påstående från en myndighet. Det bör därför nämnas att DD fått vetskap om att Skatteverket lagt uppgiften om att BB var bror till DD till grund för bedömningen redan innan beslut fattades. Uppgiften finns i upprättad granskningspromemoria daterad den 21 februari 2006 som skickats till DD för eventuella erinringar. Av ombudets skrivelse framgår att han också tagit del av den. DD inkom emellertid inte med några erinringar mot promemorian innan beslut fattades den 11 maj 2006.

Långsam handläggning

Av 7 § förvaltningslagen (1986:223) framgår bl.a. att varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så snabbt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

En ansökan om anstånd med inbetalning av skatt bör normalt behandlas inom 14 dagar.

DD:s ansökan om anstånd inkom den 8 november 2006. Då något debiteringsbeslut ännu inte var fattat kunde beslut om anstånd inte fattas vid denna tidpunkt. Skatte-

verket borde därför ha avvisat DD:s ansökan, lämpligen med en upplysning om att betalningsansånd kunde sökas så snart det fanns ett beslut om slutlig skatt.

Debiteringsbeslut avseende 2006 års taxering fattades den 28 november 2006. Beslut om anstånd fattades den 6 mars 2007, d.v.s. drygt tre månader efter debiteringsbeslutet. Såvitt framkommit har någon särskild utredning i ärendet inte skett som kan förklara den långa handläggningstiden.

Trots att anståndsbeslutet meddelades innan förfallodagen den 12 mars 2007, får handläggningstiden anses vara alltför lång.

Sammanfattning

Skatteverket konstaterar att verket brustit i handläggningen av ärendet rörande DD:s taxering år 2003 såvitt avser de krav som förvaltningslagen ställer på dokumentationsskyldighet. Skatteverket beklagar detta. Reglerna om dokumentationsskyldigheten är en garanti för den enskildes rättsskydd i förvaltningsärenden. Även om verket brustit i dokumentationsskyldigheten, har DD kommunicerats uppgifterna genom granskningspromemorian. Han har därmed haft möjligheten att bemöta uppgifterna om släktskapet innan beslut fattades.

Vad gäller DD:s begäran om anstånd med inbetalning av skatt har handläggningstiden varit alltför lång. Beslut om anstånd har dock fattats innan skatten förföll till betalning.

I fråga om partsinsynen har i ärendet inte framkommit annat än att DD:s ombud fått ta del av de handlingar som varit tillförda ärendena vid de tidpunkter som partsinsynen genomförts. Någon kritik kan därför inte riktas mot verket i denna del.

AA yttrade sig över remissvaret.

Bedömning

Jäv

Enligt 11 § förvaltningslagen (1986:223) är den som skall handlägga ett ärende jävig

1. om saken angår honom själv eller hans make, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för honom själv eller någon närstående,
2. om han eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,
3. om ärendet har väckts hos myndigheten genom överklagande eller underställning av en annan myndighets beslut eller på grund av tillsyn över en annan myndighet och han tidigare hos den andra myndigheten har deltagit i den slutliga handläggningen av ett ärende som rör saken,
4. om han har fört talan som ombud eller mot ersättning biträtt någon i saken, eller
5. om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet.

Från jäv bortses när frågan om opartiskhet uppenbarligen saknar betydelse.

När det gäller AA:s påstående om att CC varit jävig vill jag först framhålla att reglerna om jäv har till syfte att förhindra misstankar om bristande opartiskhet och ovidkommande hänsyn. Bestämmelserna träffar såväl grundade som objektivt ogrundade misstankar. Med andra ord kan jäv föreligga, även om vederbörande tjänsteman rent faktiskt inte har brustit i kraven på objektivitet och opartiskhet.

Det är inte möjligt att uttömmande ange alla de olika situationer i vilka det kan förekomma jäv enligt generalklausulen i 11 § p. 5 förvaltningslagen. Som ett typiskt exempel kan nämnas att en tjänsteman är nära vän eller har en djup konflikt med en part i ett ärende. I sådant fall skall han givetvis inte handlägga ärendet. Andra fall där jäv kan föreligga är när en tjänsteman står i ett påtagligt beroendeförhållande till en part, t.ex. därför att parten är hans överordnade. Däremot torde den omständigheten att ett ärende rör en person som är underställd handläggaren inte nödvändigtvis utgöra skäl för att betrakta denne som jävig. Frågan om jäv kräver en samlad bedömning av omständigheterna i varje särskilt fall.

AA har uppgett att det förelegat en ”synnerligen” ansträngd relation mellan CC å ena sidan och Galiot och BB å andra sidan och att CC systematiskt har försökt att försvåra för de senare. CC har förnekat detta. Som jag ser saken utgjorde enbart det förhållandet att AA och hans uppdragsgivare uppfattade CC som jävig inte hinder för henne att handlägga ärendena.

Partsinsyn

Enligt 16 § förvaltningslagen har en sökande, klagande eller annan part rätt att ta del av det som har tillförts ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Rätten att ta del av uppgifter gäller med de begränsningar som följer av 14 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100).

I remissvaren har Skatteverket uppgett att de handlingar som BB och DD enligt anmälningarna inte fick ta del av inte hade tillförts ärendena vid de aktuella tidpunkterna. Som Skatteverket påpekat gäller bestämmelserna i 16 § förvaltningslagen endast sådant som har tillförts ett ärende. Det åligger emellertid handläggaren av ett ärende att kontinuerligt tillföra ärendet alla de uppgifter och handlingar som kan vara betydelse. Det räcker alltså inte med att de uppgifter och handlingar som har inhämtats under en revision eller inför ett omprövningsbeslut sammanställs när revisionen eller handläggningen inför beslutsfattandet är slutförd. Grundregeln bör vidare vara att det är ur den skattskyldiges perspektiv som frågan om en viss uppgift är av betydelse eller inte skall avgöras. Skattekontorets handläggning av ärendena har enligt min mening brustit i dessa avseenden.

I den anmälan som rör BB har AA uppgett att Skatteverket underlåtit att underrätta BB om en uppgift som tillförts hans ärende. I 17 § förvaltningslagen finns en bestämmelse om att ett ärende inte får avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom själv och han har fått tillfälle att yttra sig över den, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. I vissa undantagsfall behöver kommunikering inte ske, t.ex. om uppgiften saknar betydelse.

Av utredningen framgår att Skatteverket efter det att revisionspromemoria och granskningspromemoria hade upprättats begärde upplysningar från skattemyndigheterna i Ryssland om Galiot och BB. Skatteverket ville bl.a. veta vilka som ägde viss egendom (s.k. datjor) i Ryssland. Den uppgift som därvid erhöles från Ryssland togs in i omprövningsbesluten rörande BB för taxeringsåren 2003-2005. BB hade dessförinnan inte underrättats om uppgiften. Att den aktuella uppgiften togs med i omprövningsbesluten visar enligt min mening att den inte saknade betydelse. BB borde därför ha underrättats om uppgiften innan omprövningsbesluten fattades.

Motivering av beslut

AA har vidare klagat på att omprövningsbesluten rörande BB varit bristfälligt motiverade. Enligt 20 § förvaltningslagen skall ett beslut, varigenom en myndighet avgör ett ärende, innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Bestämmelsen innefattar inte något krav på detaljerade redogörelser för sakförhållandena i ärendet eller vidlyftiga resonemang om hur dessa förhållanden har bedömts rättsligt. Det är tillräckligt om den så att säga springande punkten anges.

Omprövningsbesluten rörande BB är omfattande (ca 20 sidor vardera). Det hade enligt min mening gått att korta ned redogörelserna för de bakomliggande omständigheterna för att i stället lyfta fram skälen till varför BB upptaxerades. Besluten får dock väsentligen anses uppfylla kraven enligt 20 § förvaltningslagen.

När det gäller beslutet för taxeringsåret 2005 har AA särskilt framhållit att det inte framgår om det är fråga om skönstaxering eller inte. Skatteverket har i remissvaret uppgett att det delar AA:s uppfattning, men att motiveringen ändå får anses så klar att det går att förstå innebörden av beslutet och de omständigheter som föranlett det. Jag har inte någon annan uppfattning. Jag vill för egen del framhålla att gränsen mellan skönstaxering och annan avvikelse från deklaration kan vara subtil. Om handläggaren av ett ärende bedömt att det finns grund för skönstaxering med stöd av 4 kap. 3 § taxeringslagen skall dock detta tydligt framgå av beslutsmotiveringen. Jag vill också erinra om att i fall där skönstaxering har skett skall skattetillägg påföras enligt 5 kap. 2 § taxeringslagen och inte, som Skatteverket angav, enligt 5 kap. 1 §.

Dokumentation

I den anmälan som rör DD har påtalats att Skatteverket underlät att dokumentera en muntlig uppgift om att BB och DD var bröder.

I 15 § förvaltningslagen finns en bestämmelse om myndigheters skyldighet att dokumentera uppgifter i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild. Det åligger den som handlägger ärendet att kontinuerligt tillföra akten alla uppgifter som kan vara av betydelse. En tillfredsställande dokumentation är en förutsättning för att den som ärendet rör skall kunna följa ärendets handläggning. Dokumentationen skall vidare säkerställa ärendets handläggning om den ordinarie handläggaren är frånvarande, t.ex. på grund av sjukdom, trygga verkets underlag

för olika beslut samt ge möjlighet till granskning av ärendets handläggning i efterhand.

I remissvaret har Skatteverket uppgett att en uppgift om att BB och DD var bröder, som handläggaren erhållit muntligen, inte dokumenterades. Så borde givetvis ha skett.

Handläggningstiden i anståndsfrågan

DD:s ansökan om anstånd kom in till Skatteverket innan ett debiteringsbeslut hade fattats. Det fanns således inte någon betalning att bevilja anstånd med. Skatteverket borde därför, som anförts i remissvaret, ha avvisat ansökan. När väl debiteringsbeslut hade fattats tog det drygt tre månader innan Skatteverket fattade beslut i anståndsfrågan. Det är givetvis för lång tid. Som framgår av remissvaret bör, enligt Skatteverkets egna riktlinjer, en anståndsansökan behandlas inom 14 dagar.

Avslutning

Sammanfattningsvis har handläggningen av Galiots, BB:s och DD:s ärenden inte i alla delar uppfyllt kraven enligt förvaltningslagen. Bestämmelserna i förvaltningslagen motiveras av en strävan efter rättssäkerhet t.ex. genom att en skattskyldig skall ges insyn i handläggningen och att oriktiga beslut bl.a. därigenom undviks. Det finns enligt min mening anledning att se allvarligt på sådana brister som har förekommit i dessa ärenden. Skatteverket förtjänar kritik för det inträffade. Jag finner inte anledning att vidta några åtgärder med anledning av det som AA i övrigt har anført, utan avslutar ärendena.